

ПОГОДЖЕНО
Генеральний секретар
Громадської спілки
"Федерація баскетболу України"

Володимир ДРАБІКОВСЬКИЙ

19 01 2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

Володимир Панченко
Заступник Міністра
Молоді та спорту України

Володимир ПАНЧЕНКО

19 01 2023р.

Система відбору
до складу національних збірних команд України
різних вікових груп для участі
у міжнародних спортивних змаганнях з баскетболу
2023 року

Загальні положення відбору до складу національних збірних команд України різних вікових груп з баскетболу для участі у міжнародних спортивних змаганнях 2023 року

Відбір спортсменів до складу національних збірних команд України – складний та багатоетапний процес. Спортивна команда в баскетболі – це унікальне поєднання спортсменів різного віку та амплуа, рівня техніко-тактичної підготовленості та ігрової майстерності, індивідуальних психологічних якостей та функціональних можливостей організму тощо.

Наявність чітких критеріїв для відбору баскетболістів по кожній віковій категорії та створення загального алгоритму дій для відбору гравців до складу національних збірних команд України з баскетболу значно підвищує ефективність змагальної діяльності та конкурентоздатність українських команд на міжнародній баскетбольній арені.

Під час відбору баскетболістів різних вікових груп пріоритетними критеріями та факторами є визначення перспективності гравця на цьому етапі спортивної кар'єри.

Серед найважливіших критеріїв, які використовуються під час відбору баскетболістів до складу національних збірних команд України серед дорослих гравців, є: 1) ефективність змагальної діяльності; 2) досвід виступів на високому рівні; 3) якість проведеного ігрового клубного сезону; 4) мотивація та готовність до змагань; 5) відсутність пошкоджень та травм тощо.

На відміну від досвідчених гравців, показаний на спортивних змаганнях результат для молодих баскетболістів (резервний спорт) ще не є тим універсальним критерієм, який дозволяє безпомилково зробити вибір на користь одного із претендентів на місце в основному складі команди. Під час визначення перспективності молодого гравця планується враховувати широкий спектр факторів та показників, які у подальшому зможуть вплинути на зростання спортивної майстерності та успішні багаторічні виступи у спорті вищих досягнень.

З метою визначення рівня підготовленості та загальної перспективності баскетболістів національних збірних команд України розроблені чіткі модельні характеристики та критерії відбору по кожній віковій категорії.

Модельні характеристики побудовані на виконанні спортсменами цільових програм або планів підготовки на відповідний рік, що визначаються головним тренером відповідної національної збірної команди України за результатами спостережень за діями гравців під час гри та досконалого вивчення їх індивідуальної статистики впродовж ігрового сезону, а також відповідність гравця ігровому амплуа та модельним показникам змагальної діяльності. До уваги беруться дані баскетболістів, які брали участь у всеукраїнських спортивних заходах, чемпіонаті Європи минулого року, та відображають особливості реалізації техніко-тактичних дій спортсменами різного амплуа, адже вони дозволяють врахувати ефективність дій гравців проведеного на майданчику часу та визначати діапазон позитивного або негативного відхилення від вказаних параметрів для кожного гравця. Також модельні

характеристики побудовані на базі індивідуальних даних провідних баскетболістів світу (антропометрія, функціональна підготовленість, змагальна діяльність тощо). Модельно-цільові характеристики техніко-тактичної діяльності створені на основі статистичних показників групи елітних спортсменів, що були отримані на підставі аналізу матчів чемпіонатів світу та Європи по кожній віковій категорії.

Загальні вимоги до спортсменів, які входять до складу національних збірних команд України різних вікових груп з баскетболу для участі у міжнародних спортивних змаганнях 2023 року, передбачають:

- рік народження спортсмена;
- спортивну кваліфікацію (участь у чемпіонаті України (суперліга, вища ліга, перша ліга, Всеукраїнська юнацька баскетбольна ліга – ВЮБЛ);
- статистичні показники гравця;
- медичний стан;
- спортивну мотивацію (бажання показати найкращий результат);
- досвід виступів на міжнародній арені або перспективу бути лідером команди;
- патріотичну мотивацію (боротьба за честь держави);
- комунікабельність та вміння своєю поведінкою доповнювати позитивні риси колективу;
- лідерські риси характеру;
- психологічну сумісність;
- психологічну стійкість.

Відбір до складу національних збірних команд України з баскетболу проводиться на основі:

- моніторингу ігрових показників всіх українських гравців;
- перегляду ігор за участю кандидатів до національної збірної команди України;
- скаутінгу, тобто перегляду відеозаписів за участю кандидатів до національної збірної команди України;
- тестування;
- фізичних показників;
- психологічних показників;
- психофізіологічних показників;
- технічних показників.

До складу національної збірної команди України з баскетболу можуть бути включені баскетболісти, які показали такі спортивні результати:

- кращі статистичні показники для позиції, на якій гравець виступає;
- кращі показники тестування;
- кращу гру в контрольних іграх та міжнародних турнірах під час підготовки до офіційних ігор;
- кращі лідерські якості під час гри;
- кращу психологічну стійкість у стресових ігрових ситуаціях.

Етапи відбору до складу національної збірної команди України

Відбір баскетболістів до основного складу національної збірної команди України проводиться у три етапи.

Під час проведення першого етапу відбору (оглядового) планується здійснити аналіз результатів виступу гравців за минулий сезон.

Головна увага приділяється таким важливим питанням, як регулярна ігрова практика за клуб та інші спортивні організації, ефективність ведення змагальної діяльності, покращення спортивної майстерності та зростання рівня спортивних результатів.

Другий етап (проміжний) планується проводити на початку тренувальних зборів відповідно до планів підготовки на 2023 рік. Головним завданням цього етапу відбору є визначення стану готовності баскетболістів, наявності пошкоджень, які не дозволять гравцеві повноцінно підготуватися до ігор, рівень мотивації та бажання виступати за національну збірну команду України. У результаті проведення відбору на цьому етапі буде сформований попередній склад національної збірної команди України, який почне навчально-тренувальні збори до основних ігор. Орієнтовна кількість гравців, яка залишиться після проведення другого етапу відбору, складатиме 24 баскетболісти. Відбір буде здійснюватися з урахуванням ігрового амплуа гравців. На кожен ігрову позицію буде відібрано по 3-4 гравця, що дозволить створити належні умови для конкурентної боротьби за місце в основному складі та об'єктивно оцінити рівень підготовленості кожного із потенційних кандидатів для відбору до національної збірної команди України.

Основний етап відбору (третій) дозволить визначити остаточний склад команди для участі у міжнародних спортивних змаганнях 2023 року.

В якості критеріїв відбору буде використане широке коло показників, які дозволять всебічно оцінити переваги та недоліки кожного гравця та об'єктивно визначити можливості потенційних кандидатів до національної збірної команди України. Критерії та окремі показники, що будуть використані у процесі відбору на різних його етапах, відображено на мал. 1.

Під час аналізу результатів виступу кандидатів до національної збірної команди України аналізуються як кількісні, так і якісні показники. До уваги беруться дані ефективності виконання різних техніко-тактичних дій у матчах (перехоплення, підбирання, набрані очки тощо).

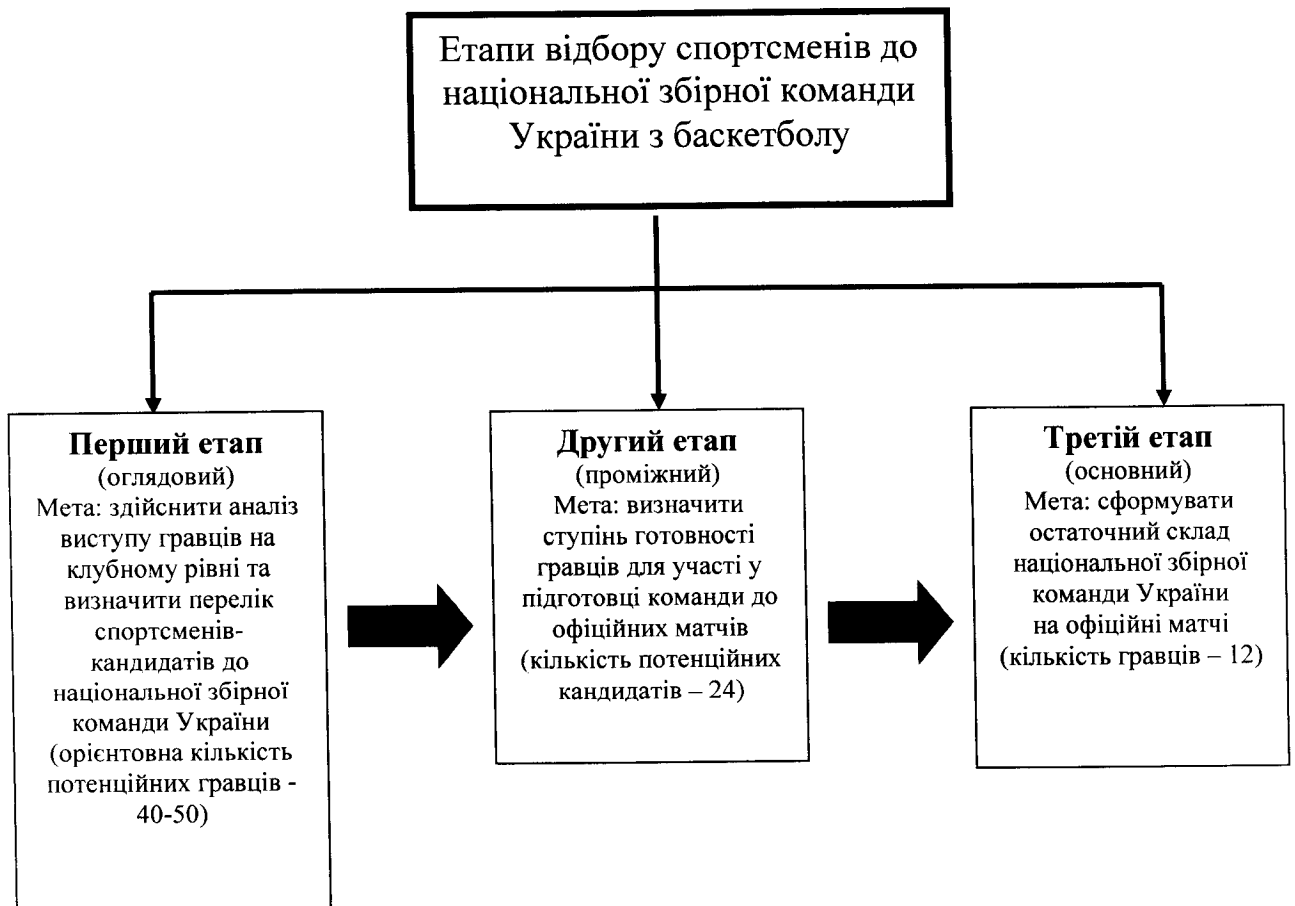
Значна увага також приділяється таким кількісним показникам як зіграні матчі, проведені хвилини на майданчику. Гравці, які мали достатню ігрову практику у своїх клубах та інших спортивних організаціях, зазвичай потрапляють до національної збірної команди України в набагато кращому змагальному стані.

Тренерськими штабами національних збірних команд України різних вікових груп з баскетболу планується провести великий обсяг аналітичної роботи щодо перегляду виступів українських гравців за клубні команди/спортивні організації та здійснити попередній висновок про потенційних кандидатів на потрапляння до національної збірної команди

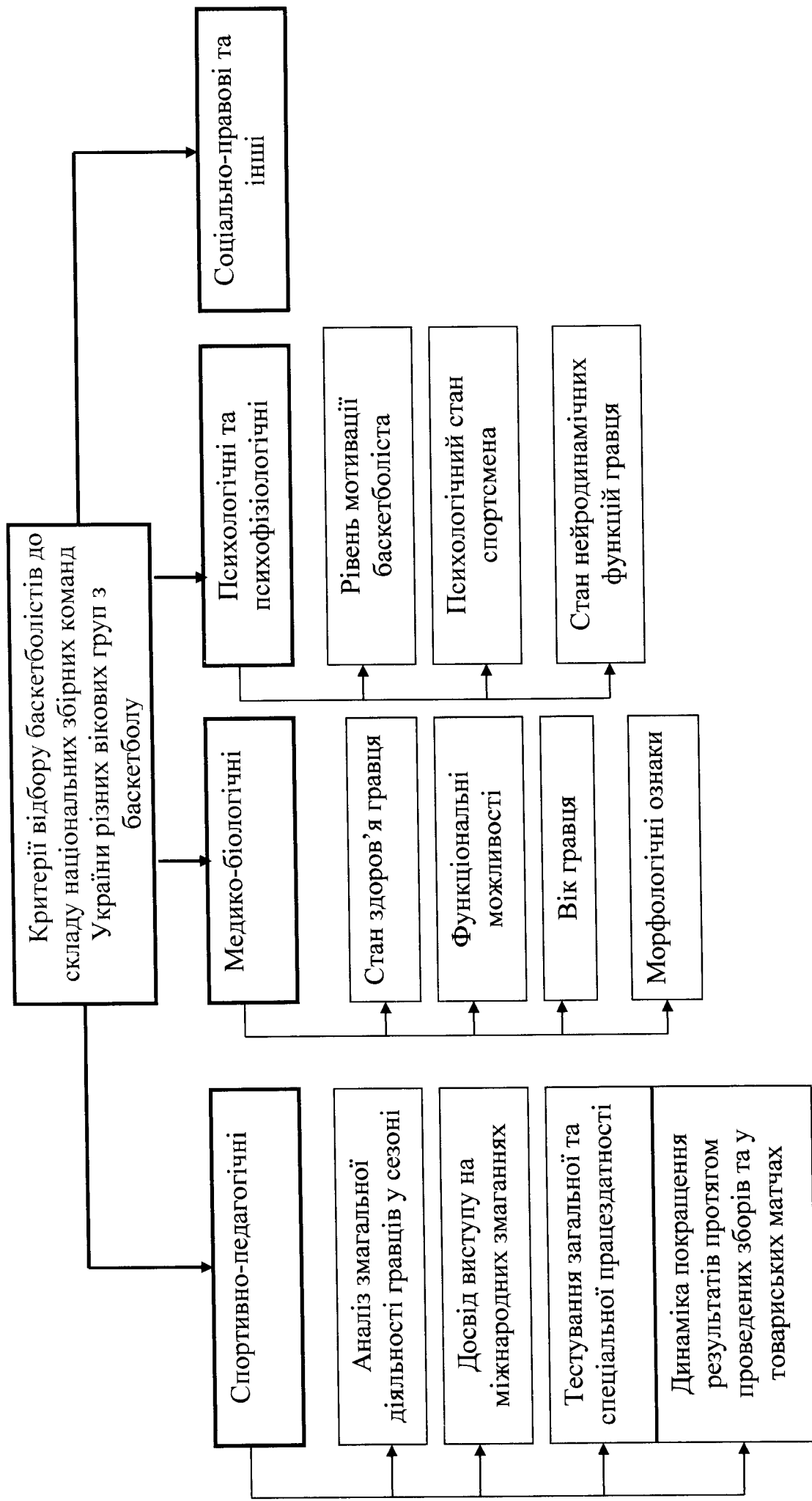
України. За пропозицією головних тренерів національних збірних команд України з баскетболу під час проведення заключних навчально-тренувальних зборів до міжнародних спортивних змагань буде визначено остаточний склад спортсменів, які братимуть участь у змаганнях.

Потрібно чітко розуміти, що процес оновлення основних складів команди потребує поступовості та етапності.

Баскетбольна команда – це унікальне поєднання гравців різного віку та амплуа, особливостей технічної та психологічної підготовки тощо. Наявність різних вікових груп у колективі дозволяє створювати необхідну ігрову атмосферу та забезпечувати єдність досвіду та традицій, ігрового розквіту сил та амбіційної молоді, яка в майбутньому прийде на зміну попереднім поколінням баскетболістів. Небажано, коли національна збірна команда України складається з одних молодих гравців або, навпаки, має у своєму складі лише дорослих спортсменів.

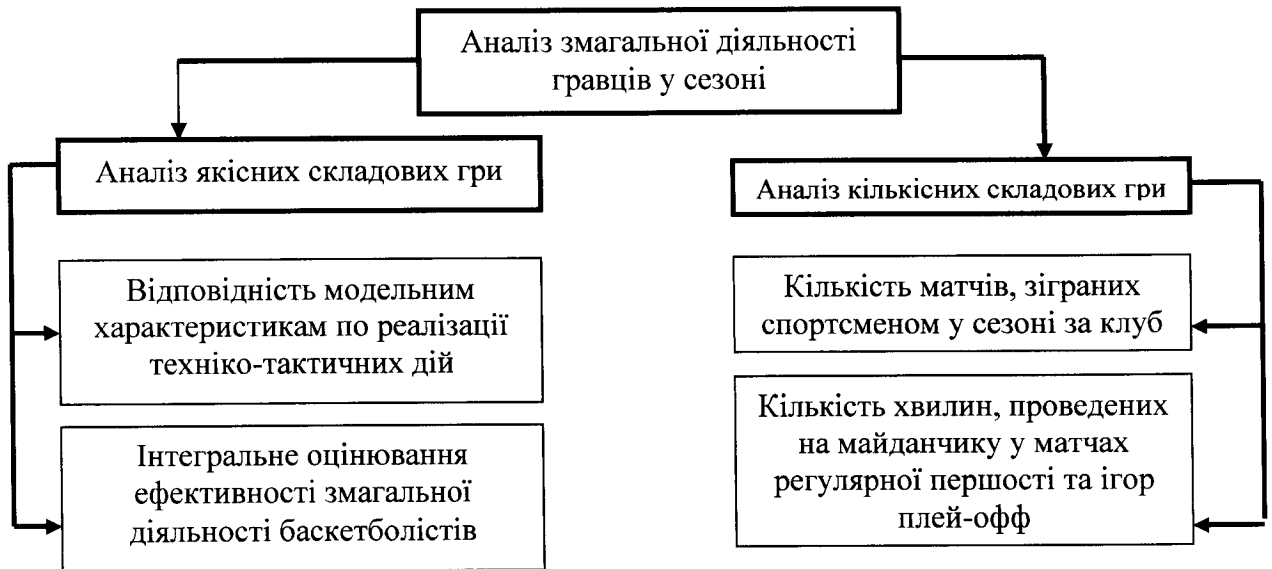

Мал. 1. Етапна модель відбору баскетболістів до складу національної збірної команди України різних вікових груп для участі у міжнародних спортивних змаганнях 2023 року

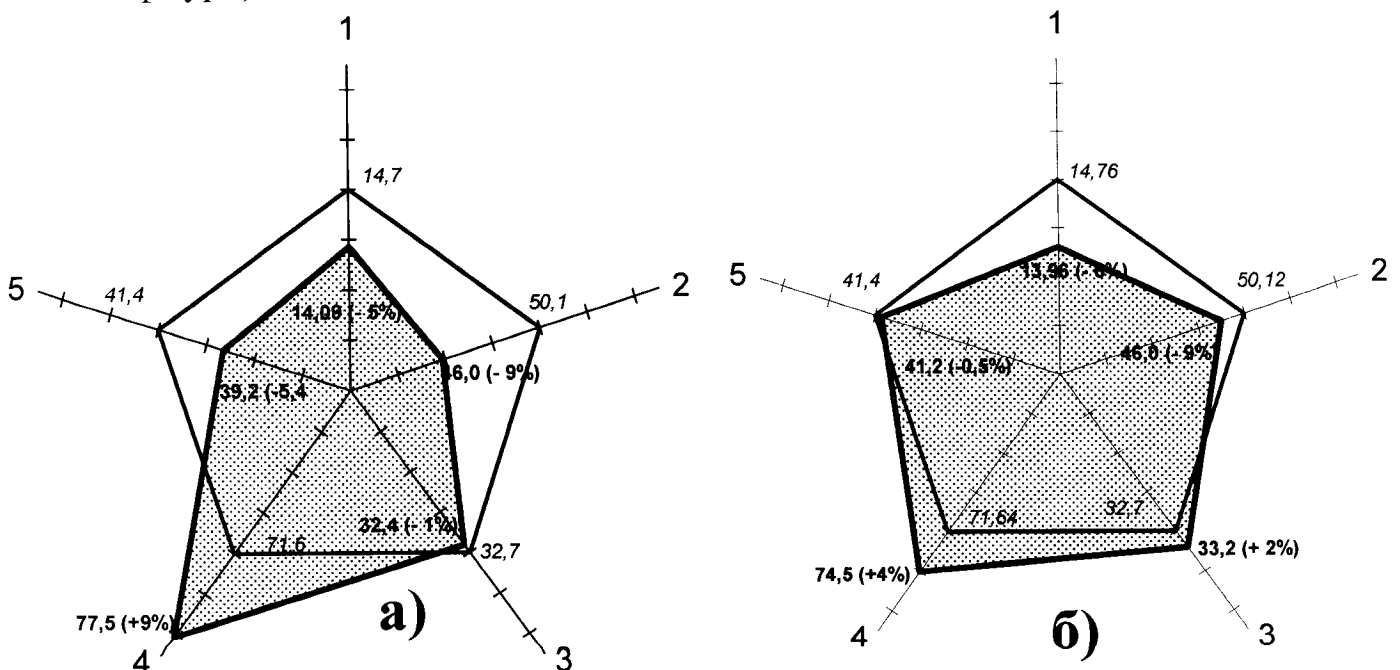
Мал. 2. Критерії відбору баскетболістів до складу національних збірних команд України різних вікових груп з баскетболу для участі у міжнародних спортивних змаганнях 2023 року

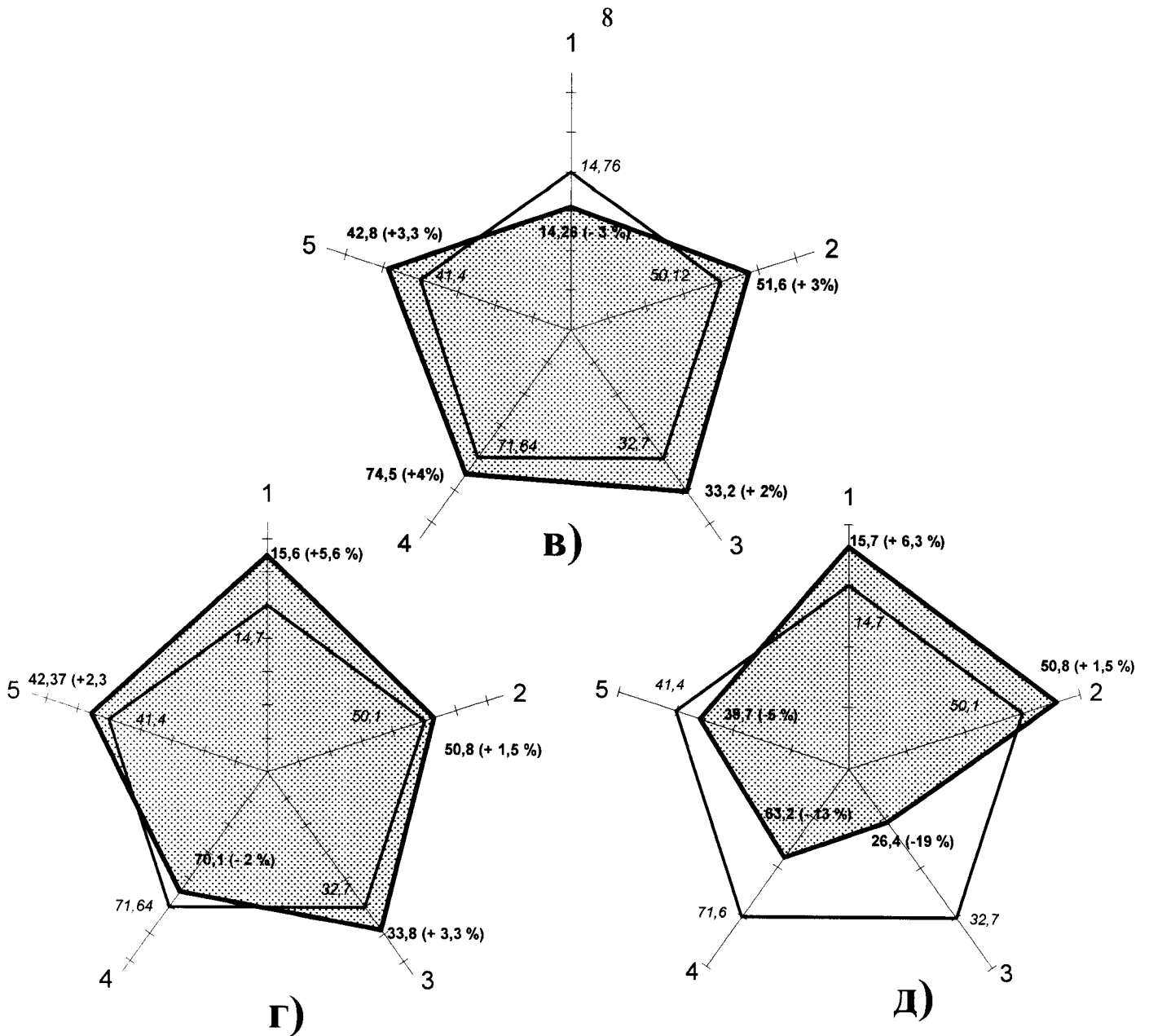
Для кожної групи показників розроблені відповідні нормативні величини (модельні характеристики), що дозволяють визначити рівень майстерності та підготовленості спортсмена. В якості прикладу наведена технологія оцінювання змагальної діяльності для гравців, які претендують на потрапляння до складу національної збірної команди України (мал. 3).

Мал. 3. Аналіз ефективності змагальної діяльності баскетболістів за результатами проведеного ігрового сезону

На мал. 4, 5 представлені модельні показники реалізації техніко-тактичних дій баскетболістами без урахування ігрового амплуа (білі фігури) і модельне відхилення від усередненого гравця команди для баскетболістів, які виступають на різних ігрових позиціях: розігруючого, “атакуючого” захисника, “легкого” форварда, “важкого” форварда, центрального (зафарбовані фігури).

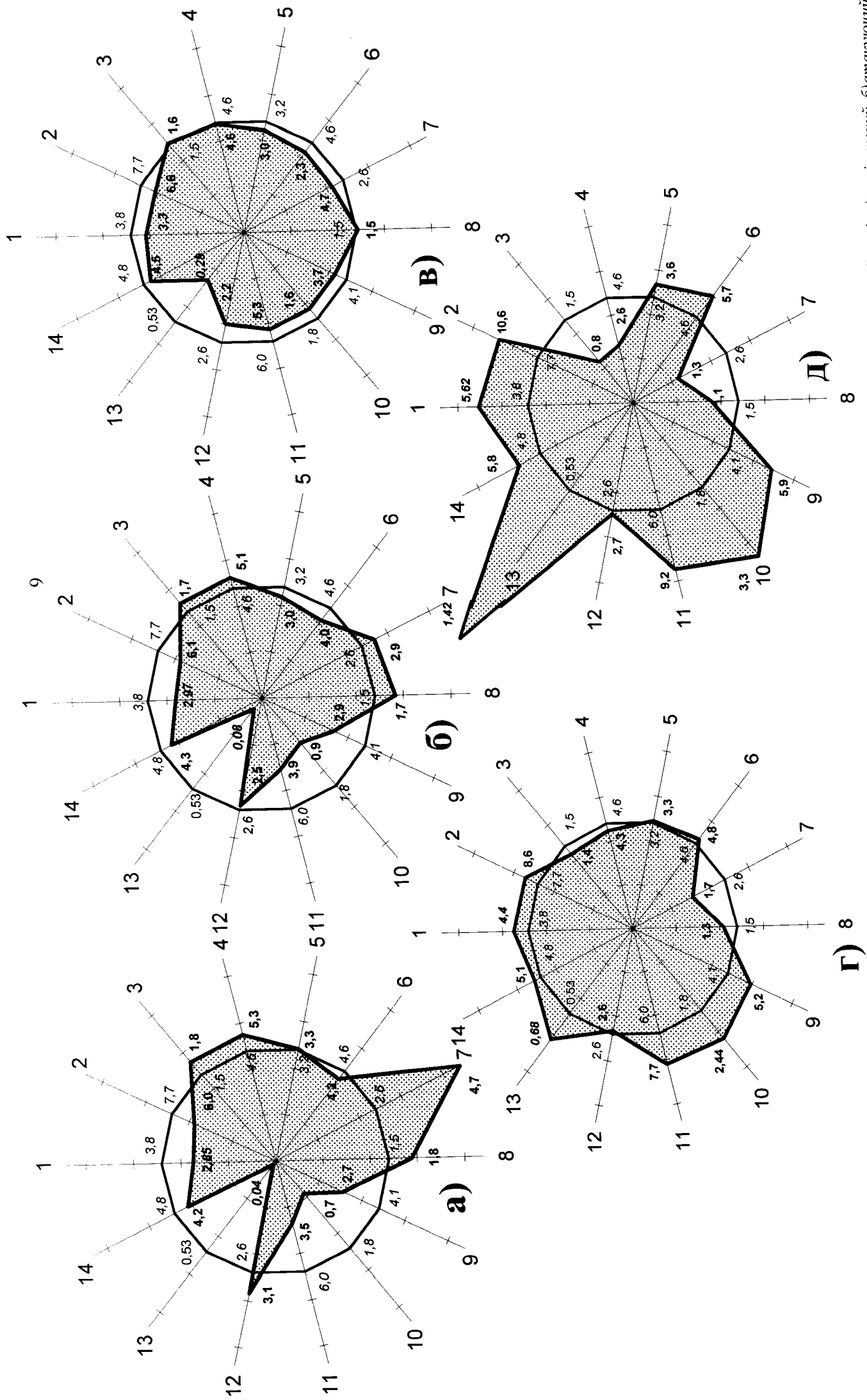

Мал. 4. Модельні характеристики баскетболістів високої кваліфікації різного ігрового амплуа за показниками реалізації різних кидків у грі: а) розігруючий, б) атакуючий захисник, в) легкий форвард, г) важкий форвард, д) центровий.

1 – кількість набраних очок у грі; 2 – реалізація двохочкових кидків у матчі, %; 3 – реалізація трьохочкових кидків у матчі, %; 4 – реалізація штрафних кидків, %; 5 – загальний відсоток влучань у матчі.

Мал. 5. Модельні характеристики баскетболістів високої кваліфікації різного ігрового амплуа за показниками реалізації техніко-тактичних дій у грі: а) розігруючий, б) атакуючий захисник, в) легкий форвард, г) важкий форвард, д) центровий.

1- двохоочкові кидки (влучання); 2- двохоочкові кидки (спроби); 3 – трьохочкові кидки (влучання); 4 – трьохочкові кидки (спроби); 5 - штрафні кидки (влучання); 6 – штрафні кидки (спроби); 7 – результативні передачі; 8 – перехоплення м'яча, 9 – підбирання м'яча, 10 – підбирання (сума); 11 – підбирання (сума); 12 – втрати м'яча; 13 – блок-шоти м'яча; 14 – фоли.

Визначені модельні характеристики будуть використані під час підготовки гравців національної збірної команди України у 2023 році та оцінювання ефективності їх змагальної діяльності, оскільки вони дозволяють врахувати ефективність дій гравців з урахуванням проведеного на майданчику часу та визначати діапазон позитивного або негативного відхилення від вказаних параметрів для кожного гравця.

Під час аналізу результатів виступу кандидатів до національної збірної команди України аналізуються як кількісні, так і якісні показники. До уваги беруться дані ефективності виконання різних техніко-тактичних дій у матчах (перехоплення, підбирання, набрані очки тощо. Значна увага також приділяється таким кількісним показникам як зіграні матчі, проведені хвилини на майданчику. Гравці, які мали достатню ігрову практику у своїх клубах, зазвичай потрапляють до складу національної збірної команди України в набагато кращому змагальному стані. Нижче наведені конкретні модельні величини, що будуть використані для оцінювання ефективності реалізації техніко-тактичних дій баскетболістами, які виступають на позиції розігруючого гравця.

Модельні показники функціональної підготовленості для гравців національної збірної команди України представлені в таблицях 1-3.

Таблиця 1

Розвиток факторів функціональної підготовленості та їх рівень у баскетболістів різного ігрового амплуа

Фактори	Захисники	Нападаючі	Центрові	P (t-test) <0,05
	1	2	3	
Формалізована оцінка рівня ФП, бал	235,08 ±2,35	215,57±2,58	206,64±2,63	1-2,3
Фактори функціональної підготовленості				
Аеробна потужність	49,42±2,47	43,06±2,08	45,18±1,96	
Анаеробна потужність	35,86±2,11	37,68±2,46	30,58±2,07	3-1,2
Стійкість	38,99±1,97	33,03±3,87	35,17±2,58	2-1,3
Рухливість	49,53±3,14	55,86±1,79	39,04±3,63	1-2,3;2-3
Економічність	46,93±3,06	39,95±3,69	44,22±2,51	2-1,3
Реалізація аеробного потенціалу	14,35±2,59	12,04±3,07	12,45±2,59	

Шкала оцінювання ефективності техніко-тактичних дій баскетболістів національної збірної команди України різних вікових груп за хвилину ігрового часу (розігруючі гравці)

ПОКАЗНИК	Оцінка				
	Низький	Нижче середнього	Середній	Вище середнього	Високий
Техніко-тактичні дії					
1. Загальний % влучань у гри	28,34 і нижче	28,35 – 33,64	33,65 – 44,25	44,26 – 49,55	49,56 і вище
2. Двохочкові кидки, влучання	0,031 і нижче	0,032 – 0,051	0,052 – 0,092	0,093 – 0,110	0,111 і вище
3. Двохочкові кидки, спроби	0,083 і нижче	0,084 – 0,118	0,119 – 0,187	0,188 – 0,221	0,222 і вище
4. Двохочкові кидки %	30,74 і нижче	30,75 – 38,77	38,78 – 54,83	54,84 – 62,86	62,87 і вище
5. Трьохочкові кидки, влучання	0,017 і нижче	0,018 – 0,031	0,032 – 0,058	0,059 – 0,072	0,073 і вище
6. Трьохочкові кидки, спроби	0,077 і нижче	0,078 – 0,105	0,106 – 0,160	0,161 – 0,188	0,189 і вище
7. Трьохочкові кидки %	18,05 і нижче	18,06 – 25,16	25,17 – 39,37	39,38 – 46,48	46,49 і вище
8. Штрафні кидки, влучання	0,032 і нижче	0,033 – 0,060	0,061 – 0,117	0,118 – 0,145	0,146 і вище
9. Штрафні кидки, спроби	0,045 і нижче	0,046 – 0,079	0,080 – 0,148	0,149 – 0,182	0,183 і вище
10. Штрафні кидки %	62,68 і нижче	62,69 – 70,49	70,50 – 86,11	86,12 – 93,92	93,93 і вище
11. Результативні передачі	0,041 і нижче	0,042 – 0,082	0,083 – 0,163	0,164 – 0,204	0,205 і вище
12. Перехоплення м'яча	0,016 і нижче	0,017 – 0,032	0,033 – 0,065	0,066 – 0,082	0,083 і вище
13. Підбирання в захисті	0,032 і нижче	0,033 – 0,049	0,050 – 0,084	0,085 – 0,101	0,102 і вище
14. Підбирання, в нападі	0,00082 і нижче	0,00083 – 0,009	0,0010 – 0,025	0,026 – 0,033	0,034 і вище
15. Підбирання, сума	0,043 і нижче	0,044 – 0,061	0,062 – 0,103	0,104 – 0,123	0,124 і вище
16. Втрати м'яча	0,119 і вище	0,118 – 0,100	0,099 – 0,061	0,060 – 0,042	0,041 і нижче
17. Блок-шоти	0,0001 і нижче	0,00011 – 0,0004	0,00041 – 0,001	0,0011 – 0,0014	0,0015 і вище
18. Фоли	0,153 і вище	0,154 – 0,131	0,132 – 0,086	0,087 – 0,064	0,063 і нижче
19. Загальна сума очок	0,215 і нижче	0,216 – 0,287	0,288 – 0,430	0,431 – 0,502	0,503 і вище

Модельно-цільові характеристики рівня спеціальної фізичної підготовленості баскетболістів різних вікових груп (за результатами оцінювання виконання тесту Yo-Yo Recovery Level 1 м)

Ігрове амплуа	Національна збірна		U 20		U 18		U 16	
	чоловіки, м	жінки, м	чоловіки, м	жінки, м	чоловіки, м	жінки, м	чоловіки, м	жінки, м
Розігруючий	2500- 2800	1800- 2000	2400- 2600	1700- 1900	2300- 2500	1600- 1800	2000- 2200	1300- 1500
Атакувальний захисник	2400- 2600	1600- 1800	2300- 2500	1700- 1900	2300- 2500	1500- 1700	2000- 2200	1300- 1500
Легкий форвард	2200- 2400	1500- 1700	2200- 2400	1500- 1700	2100- 2300	1400- 1600	1800- 2000	1200- 1400
Важкий форвард	2100- 2300	1300- 1500	2100- 2300	1400- 1600	2000- 2200	1300- 1500	1700- 1900	1100- 1300
Центровий	2000- 2200	1200- 1400	2000- 2200	1300- 1500	1800- 2000	1200- 1400	1500- 1700	1000- 1200

Покарання та виключення спортсменів зі складу національної збірної команди України

Покарання та виключення спортсменів зі складу національної збірної команди України можливе у таких випадках:

- 1) низький рівень мотивації виступу;
- 2) порушення спортивно-тренувального режиму;
- 3) низький спортивний показник досягнень під час тренувальних зборів та контрольних ігор;
- 4) отримання травм, несумісних з можливістю повноцінної участі у тренувальному процесі;
- 5) порушення морально-етичних норм у команді або у спілкуванні з тренерським складом;
- 6) порушення дисципліни, правил антидопінгового контролю;
- 7) невиконання вимог головного тренера або тренерського штабу;
- 8) відсутність без поважних причин на планових заходах національної збірної команди України;
- 9) за особистим зверненням спортсмена або його тренера.

Виключення/заміна спортсмена у складі національної збірної команди України у відповідній віковій групі з баскетболу здійснюється за поданням головного тренера.

Офіційні змагання 2023 року

Жінки

Чемпіонат Європи 2023 року (національна збірна) – 15 – 25.06.2023;
 чемпіонат Європи з баскетболу (молодіжна збірна, U-20. Дивізіон В) –
 09-17.07.2023 (м. Скоп'є, Македонія);
 чемпіонат Європи з баскетболу (юніорська збірна, U-18. Дивізіон В) –
 05-14.08.2023 (м. Оберват, Австрія);
 чемпіонат Європи з баскетболу (кадетська збірна, U-16. Дивізіон В) –
 18-27.08.2023 (м. Сараєво, Боснія і Герцеговина).

Чоловіки

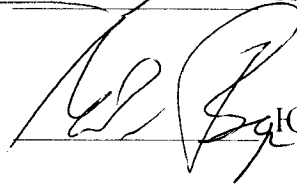
Чемпіонат світу 2023 (національна збірна) – 25.08 – 10.09.2023 (Філіппіни,
 Японія, Індонезія);
 кваліфікаційні ігри чемпіонату світу 2023 (національна збірна) –
 23-26.02.2023 (за рішен.міжн.федерації);
 чемпіонат Європи з баскетболу (молодіжна збірна, U-20) –
 16-24.07.2023 (м. Подгориця, Чорногорія. Дивізіон В);
 чемпіонат Європи з баскетболу (юніорська збірна, U-18. Дивізіон В) –
 29.07-07.08.2023 (м. Орадія, Румунія);
 чемпіонат Європи з баскетболу (кадетська збірна, U-16. Дивізіон В) –
 11-20.08.2023 (м Софія, Болгарія).

Директор департаменту
 олімпійського спорту

Нельсон ГАЙРІЯН

Начальник відділу олімпійських
 ігрових видів спорту

Юлія БУЄВА

Державний тренер з баскетболу,
 директор департаменту національних
 збірних команд ФБУ

Наталія ЖЕРЖЕРУНОВА